

Prima pagină>Dreptul familiei și succesiunea>Răspunderea părintească - Încredințarea copilului și dreptul de vizită

Răspunderea părintească - Încredințarea copilului și dreptul de vizită

Bulgaria

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Termenii juridici folosiți în legislația bulgară pentru răspunderea părintească și custodie sunt „drepturi și obligații parentale” și „exercitarea drepturilor părintești”. Aceste noțiuni includ toate drepturile și obligațiile pe care un părinte le are față de copiii sub vârsta majoratului.

Legislația bulgară stabilește o distincție între minorii cu vârsta sub 14 ani și copiii care au între 14 și 18 ani. Drepturile părintești sunt exercitate cu privire la ambele categorii de vârstă a copiilor.

În caz de adopție, drepturile și obligațiile care se aplică persoanei adoptate și descendenților acesteia, pe de o parte, și persoanei care adoptă și rudelor acesteia, pe de altă parte, coincid cu cele dintre rudele apropiate, întrucât drepturile și obligațiile dintre persoana adoptată și descendenții și rudele sale apropiate încetează.

În cazul unei hotărâri de divorț, instanța are, de asemenea, obligația de a se pronunța asupra exercitării drepturilor părintești, relațiilor personale și întreținerii copiilor rezultați din căsătorie și asupra utilizării domiciliului familial, ținând cont de interesul superior al copilului.

Instanța hotărăște căruia dintre soți i se acordă drepturile parentale și măsurile referitoare la exercitarea acestor drepturi, relațiile personale dintre copii și părinți și întreținerea copiilor. Atunci când alege care părinte își va exercita drepturile părintești, instanța evaluează toate circumstanțele, având în vedere interesul superior al copilului, și îi ascultă pe părinți și copii, cu condiția ca aceștia să aibă peste 10 ani.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Regula generală este că ambii părinți exercită autoritatea părintească în mod egal.

Legea prevede dispoziții explicite privind drepturile bunicilor de a păstra legătura cu copilul.

Copiii sub vârsta majoratului sunt obligați să locuiască cu părinții lor, cu excepția cazului în care există motive importante care să justifice contrariul. În cazul în care există anumite abateri de la această obligație, instanța dispune înapoierea copilului la părinți, la cererea acestora și după audierea copilului în cazul în care acesta are peste 10 ani.

Fiecare părinte poate reprezenta singur copiii cu vârsta mai mică de 14 ani și își poate da consimțământul pentru o acțiune în justiție în numele copiilor cu vârste cuprinse între 14 și 18 de ani numai dacă acest lucru este în interesul superior al acestora.

Bunurile mobile și imobile ale copiilor sub vârsta majoratului, cu excepția produselor perisabile, pot fi înstrăinate, grevate de drepturi de ipotecă sau, în general, eliminate cu permisiunea tribunalului districtual de la locul de reședință obișnuită al acestora numai în cazul în care este necesar sau în mod evident în beneficiul copiilor. Cadourile, împrumuturile, scutirile și garantarea datoriilor unei alte persoane cu un gaj, o ipotecă sau garanții oferite de către copiii sub vârsta majoratului sunt nule și neavenite.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

În cazul în care un părinte, prin comportamentul său, reprezintă o amenințare la adresa persoanei, educației, sănătății sau bunurilor copilului, tribunalul districtual ia măsuri relevante în interesul superior al copilului, din proprie inițiativă sau la cererea celui alt părinte sau a procurorului, plasând copilul într-o locuință adecvată, după caz.

Aceste măsuri sunt luate, de asemenea, în cazul în care părintele nu este în măsură să își exercite drepturile părintești din cauza unei boli fizice sau mentale persistente, a unei absențe pe termen lung sau din alte motive obiective. Părintele poate fi decăzut din drepturile părintești în următoarele cazuri deosebit de grave: părintele nu are grijă de copil și nu reușește să efectueze plățile de întreținere pe termen lung și fără motiv valabil sau a plasat copilul într-o instituție specializată și nu a reușit să recupereze copilul în termen de șase luni de la data la care ar fi trebuit să facă acest lucru.

Procedurile judiciare cu privire la încetarea drepturilor părintești sunt introduse la tribunalul districtual din proprie inițiativă sau la cererea celui alt părinte sau a procurorului. În toate cazurile de limitare sau de încetare a drepturilor părintești, instanța decide și cu privire la măsurile referitoare la raporturile personale dintre părinți și copii.

Instanța poate reinstitui drepturile părintești în cazul unor circumstanțe noi sau la cererea părintelui.

Instanța informează din oficiu municipalitatea de la locul de reședință a părintelui cu privire la încetarea drepturilor părintești sau restabilirea lor ulterioară în vederea numirii unui custode pentru copiii cu vârste cuprinse între 14 și 18 de ani sau a unui tutore legal în cazul minorilor sub 14 ani.

La cererea Direcției de asistență socială, instanța poate emite un ordin pentru ca un copil să fie plasat în afara familiei în cazul în care părinții sunt decedați, necunoscuți, decăzuți din drepturile părintești, exercită drepturi părintești limitate sau nu pot avea grijă de copil pe termen lung din motive obiective sau fără motiv valabil, în cazul în care copilul este victimă a violenței domestice și există o amenințare gravă la adresa dezvoltării sale fizice, psihologice, morale, intelectuale și sociale. Copilul este plasat într-o instituție socială sau la o familie adoptivă, inclusiv în cazurile prevăzute la articolul 11 din Convenția de la Haga din 1996 privind protecția copiilor.

Instanța poate dispune ca un copil să fie plasat la rude, într-o familie substitutivă sau într-o instituție specializată. În așteptarea hotărârii judecătorești, Direcția de protecție socială de la domiciliul actual al copilului plasează copilul în conformitate cu o procedură administrativă de cazare temporară.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În cazul în care părinții care trăiesc împreună nu sunt de acord asupra unor probleme referitoare la drepturile părintești, litigiul este înaintat tribunalului districtual, care va audia părinții și, după caz, copiii. Hotărârea judecătorească poate fi atacată în conformitate cu normele generale.

În cazul în care părinții nu locuiesc împreună și nu pot ajunge la un acord cu privire la persoana căreia i se va încredința copilul, litigiul este soluționat de către tribunalul districtual în a cărui rază teritorială își are reședința obișnuită copilul, după audierea acestuia, cu condiția ca acesta să aibă cel puțin 10 ani. Hotărârea judecătorească poate fi atacată în conformitate cu normele generale.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Părinții pot încheia acorduri extrajudiciare privind acordarea și exercitarea drepturilor părintești, precum și modalitățile de contactare a părintelui care nu are drepturi parentale, dar aceste acorduri nu sunt obligatorii din punct de vedere juridic. În pofida existenței unui acord extrajudiciar, oricare dintre părinți poate introduce o acțiune privind drepturile părintești sau modalitățile de contactare a copilului, iar instanța se va pronunța cu privire la modul în care drepturile părintești se exercită din acel moment, indiferent de acordul extrajudiciar. De asemenea, cadrul juridic este același pentru modalitățile de contactare a copilului cu părintele care nu are custodia și nu locuiește împreună cu acesta.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

În conformitate cu Legea privind medierea, litigiile de dreptul familiei pot face obiectul medierii, dar acordul la care se ajunge privind drepturile părintești devine obligatoriu din punct de vedere juridic doar după aprobarea explicită de către instanță, în conformitate cu Codul de procedură civilă.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Judecătorul poate decide cu privire la orice chestiuni înaintate instanței, inclusiv locul în care copilul își are reședința obișnuită, care dintre părinți își va exercita drepturile părintești, ce măsuri vor exista pentru contactele dintre copil și celălalt părinte, drepturile de vizită/acces ale părintelui, obligația de a face plăți de întreținere pentru copil, alegerea școlii, numele copilului etc. A se vedea răspunsurile la întrebările 3 și 4.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

În general, părintele care exercită drepturile părintești ia decizii cu privire la viața zilnică a acestuia, inclusiv, de exemplu, cu privire la școala pe care o va urma copilul. Există câteva cazuri în care este necesar consimțământul ambilor părinți, de exemplu, în cazul în care se eliberează documente de identitate pentru copil sau atunci când acesta părăsește țara, indiferent de durata sau scopul călătoriei, inclusiv pe parcursul vacanțelor.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

În cazul în care părinții nu au aceeași reședință, instanța este obligată să emită un ordin privind părintele care va avea drepturile părintești și modul în care va fi menținut contactul cu celălalt părinte. Fără a aduce atingere celor de mai sus, nu există restricții privind încheierea unui acord între părinți cu privire la modalitățile de contact mai extinse dintre copil și celălalt părinte, în plus față de practicile obișnuite. Astfel cum s-a convenit în jurisprudență și astfel cum este acceptat în general de către părțile la cauzele matrimoniale, înțelegerile obișnuite referitoare la timpul petrecut de un copil cu celălalt părinte sunt două sau mai multe zile nelucrătoare pe lună și un număr fix de săptămâni în timpul vacanțelor școlare.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Instanța competentă este tribunalul districtual în a cărui rază teritorială își are reședința obișnuită pârâtul. În cazul în care cererea se referă la obligația de întreținere a copilului, reclamantul poate depune cererea și la instanța în a cărui rază teritorială își are reședința obișnuită.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Cazurile referitoare la drepturile părintești respectă normele generale de procedură.

În cazul în care chestiunea este examinată în cadrul unei acțiuni de divorț pendinte, părinții pot solicita instanței să dispună măsuri temporare pentru exercitarea drepturilor părintești asupra copilului, precum și pentru modalitățile de contactare a celuialt părinte.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Părțile pot obține asistență judiciară în conformitate cu condițiile generale din Legea privind asistența judiciară.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Deciziile pronunțate de tribunalul districtual pot face obiectul unei căi de atac în fața instanței regionale, în conformitate cu normele generale, în termen de două săptămâni de la primirea unei copii a deciziei respective.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Hotărârile judecătorești sunt executate în conformitate cu dispozițiile Codului de procedură civilă. Acesta conține dispoziții explicite privind obligația de a îndeplini sau de a se abține de la anumite acțiuni, precum și privind obligația de a restitui copilul. Hotărârea este executată de către un executor judecătoresc privat sau public, ales de solicitant.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Legislația aplicabilă este Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, precum și articolul 621 din Codul de procedură civilă (în vigoare de la 24 iulie 2007).

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Legislația aplicabilă este Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, precum și articolul 622 din Codul de procedură civilă (în vigoare de la 24 iulie 2007). Competența generală îi aparține tribunalului districtual în a cărui rază teritorială își are reședința obișnuită cealaltă parte sau, în cazul în care aceasta nu are domiciliu stabil în Bulgaria, cea în a cărui rază teritorială își are reședința obișnuită persoana în cauză sau, în cazul în care partea în cauză nu are reședința obișnuită în Bulgaria, Tribunalul Municipal Sofia.

Cererile de recunoaștere și executare a unei hotărâri judecătorești pronunțate de o instanță străină sau a unei decizii pronunțate de o altă autoritate străină privind exercitarea drepturilor părintești sau restaurarea exercitării drepturilor părintești în caz de deplasare ilicită a unui copil, în conformitate cu Convenția Europeană din 1980 privind recunoașterea și executarea hotărârilor privind încredințarea copiilor și restabilirea custodiei asupra copiilor, care a fost încheiată la Luxemburg la 20 mai 1980 [ratificată prin lege, Monitorul Oficial nr. 21 din 2003 (SG nr. 104 din 2003) (denumită în continuare „Convenția de la Luxemburg”)], se depun la Tribunalul Municipal Sofia. Instanța organizează o ședință publică cu participarea Ministerului Justiției sau a solicitantului, a părților la decizia sau hotărârea pronunțată în străinătate și a unui procuror. Instanța audiază copilul, dacă acest lucru este solicitat de către Direcția de protecție socială a municipiului în care copilul are adresa actuală. Procedura de recunoaștere și executare a unei hotărâri sau a unei decizii se suspendă în următoarele cazuri: este în curs o acțiune în instanță cu privire la fondul litigiului, iar cauza respectivă a fost introdusă ulterior procedurii în statul în care s-a emis hotărârea sau decizia. Aceeași procedură se aplică atunci când o altă hotărâre sau decizie privind exercitarea drepturilor părintești este în curs de a fi recunoscută și/sau executată de către instanțele bulgare. Instanța competentă este notificată fără întârziere, iar judecătorul trebuie să se pronunțe în termen de o lună de la comunicare.

Hotărârea judecătorească trebuie să fie pronunțată în termen de o lună de la data cererii. Hotărârea poate fi atacată la Curtea de Apel din Sofia, a cărei hotărâre este definitivă.

Procedura se aplică, de asemenea, cererilor de recunoaștere și executare a hotărârilor judecătorești pronunțate după deplasarea unui copil în cazul în care decizia constată că deplasarea a fost ilegală. Recunoașterea și executarea unei hotărâri emise într-un alt stat care este parte la Convenția de la Luxemburg se respinge în temeiul articolelor 8 și 9, în cazul în care condițiile prevăzute la articolul 10 alineatul (1) din convenție sunt îndeplinite și acceptate numai în măsura în care aceasta este executorie în statul în care a fost aprobată. Aceeași procedură se aplică în cazurile în care se aplică Convenția privind competența, dreptul aplicabil, recunoașterea, executarea și cooperarea în materia responsabilității părintești și a măsurilor de protecție a copiilor.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Relațiile dintre părinți și copil sunt reglementate de legislația statului unde se află reședința obișnuită a acestora. În cazul în care părinții și copiii nu au o reședință obișnuită comună, raporturile lor sunt reglementate de legislația statului în care copilul își are reședința obișnuită sau a cărei cetățenie o deține, oricare dintre acestea este mai favorabilă pentru copil. Chestiunile legate de tutelă și custodie sunt reglementate de legislația statului în care își are reședința obișnuită persoana aflată sub tutelă sau custodie. Relațiile dintre persoana aflată sub tutelă sau custodie și tutore sau custode sunt reglementate de legile care se aplică la momentul plasării sub tutelă sau custodie a persoanei respective.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

Ultima actualizare: 15/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.